

Mullu jäi SKP suurim langus II kvartalisse

Sisemajanduse koguprodukt (SKP) vähenes 2009. aastal varasema aastaga võrreldes 14,1%, teatab Statistikaamet. Majanduse suurim langus jäi II kvartalisse kui SKP vähenes 16,1%. Pärast seda hakkas vähenemine järk-järgult aeglustuma. IV kvartalis vähenes SKP täpsustatud andmetel 9,5%.

2009. aasta

2009. aastal oli SKP jooksevhindades 214,8 miljardit krooni.

Sisemajanduse nõudlus langes 2009. aastal ligi 24%, sealhulgas kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused 19% ja kapitali kogumahutus põhivarasse 35%. Kiiresti vähenesid ka ettevõtete varud. Sisemajanduse nõudluse osatähtsus SKP-st oli 95%. Esmakordselt viimase 15 aasta jooksul oli aastaarvestuses sisemajanduse nõudlus SKP-st väiksem ehk vaatamata kiirele vähenemisele oli SKP suurem lõpptarbimiskulutuste, investeeringute ja varude kogusummast. Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste vähenemist mõjutasid kõige enam kulutuste vähenemine transpordile, vabale ajale ja kultuurile, väljas söömisele ja hotellidele ning muudele kaupadele ja teenustele (nt finantsteenustele, isikuhooldusele jms). Kapitali kogumahutuse vähenemist mõjutasid enim investeeringute vähenemine masinatesse ja seadmetesse ettevõtete sektoris.

Koos sisemajanduse nõudluse langusega vähenes reaalarvestuses ka kaupade ja teenuste import (27%). Enim mõjutas kaupade importi kemikaalide ja keemiatoodete ning toiduainete ja jookide sisseveo vähenemine ja naftasaaduste ja kütuse sisseveo suurenemine.

2009. aastal vähenes enamiku tegevusalade lisandväärtus. See kasvas vaid metsamajanduses, kalapüügis ning avalikus halduses ja riigikaitstes, kuid nende kolme tegevusala osatähtsus majanduse kogulisandväärtuses oli väike. Kõige rohkem vähenes lisandväärtus ehituses, finantstavanduses ja töötlevas tööstuses, kuid suurim mõju SKP-le oli töötleva tööstuse ning hulgi- ja jaekaubanduse lisandväärtuse vähenemisel. Hulgi- ja jaekaubandust mõjutas nõrk sisemajanduse nõudlus. Töötleva tööstuse lisandväärtuse kiirele langusele aitasid kaasa nii nõrk sisemajanduse nõudlus ning kodumaiste tellimuste vähenemine kui ka halvenenud välisnõudlus. Halvenenud välisnõudlusest tulenevalt vähenes järsult töötleva tööstuse toodangu eksport.

Kogumajanduse kaupade ja teenuste eksport vähenes 2009. aastal 11%, sh kaupade eksport 12% ja teenuste eksport kümnendiku. Enim mõjutas kaupade ekspordi vähenemist elektrimasinate ja aparaatide ning puidu ja puittoodete väljaveo vähenemine. Samas avaldas positiivset mõju ümbertöödeldud naftasaaduste ja kütuse väljaveo suurenemine.

2009. aastal Eesti väliskaubanduse tasakaal paranes. Netoekspordi suhe SKP-sse oli 5,4%, mis on aastaarvestuses viimase 15 aasta parim näitaja. Netoekspordi suhe SKP-sse muutus positiivseks 2009. aasta I kvartalis.

2009. aasta IV kvartal

Võrreldes III kvartaliga kasvas sesoonselt ja tööpäevade arvuga korrigeeritud SKP IV kvartalis 2,5%. Viimati kasvas sesoonselt ja tööpäevade arvuga korrigeeritud SKP võrreldes eelmise kvartaliga 2007. aasta IV kvartalis.

2009. aasta IV kvartalis aeglustus sisemajanduse nõudluse langus 17%-ni (III kvartalis oli langus 28%), mõjutatuna olulisel määral varude vähenemise järsust aeglustumisest eelmise aasta hindades. Varude mahtu mõjutas ettevõtete poolt aktsiisikaupade (eelkõige tubakatoodete) suurem varumine enne aktsiisimäärade tõusu 2010. aasta 1. jaanuarist. Tulenevalt aktsiisikaupade suuremast varumisest laekus ka tavapärasest rohkem aktsiisimakse, mis aitas kaasa SKP languse aeglustumisele.

Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused vähenesid 17% ja kapitali kogumahutus põhivarasse 35% (III kvartalis oli vähenemine vastavalt 20% ja 37%). Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste vähenemist mõjutasid kõige enam kulutuste vähenemine transpordile ning

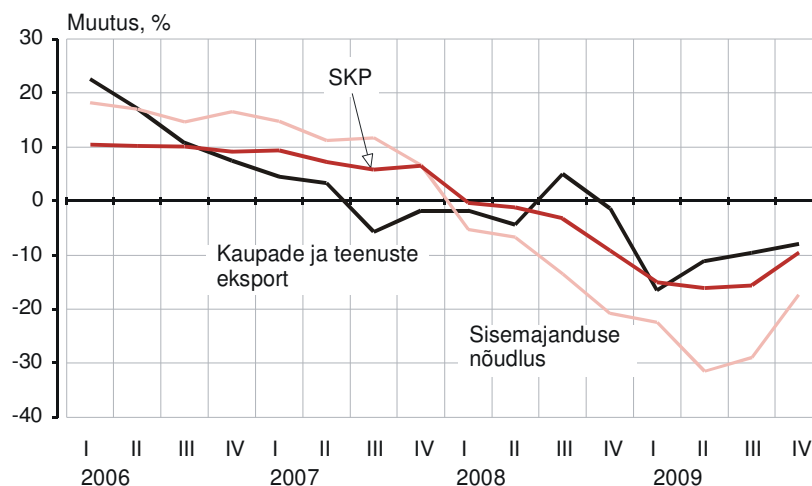
muudele kaupadele ja teenustele (nt finantsteenustele, isikuhooldusele jms). Kapitali kogumahutuse vähenemist mõjutasid enim ettevõtete sektori investeeringute vähenemine.

Koos sisemajanduse nõudluse vähenemisega vähenes reaalarvestuses ka kaupade ja teenuste import (22%), samas on impordi vähenemine alates II kvartalist aeglustunud. Enim mõjutas IV kvartalis impordi kemikaalide ja keemiatoodete, naftasaaduste ja kütuse ning toiduainete ja jookide sisseveo vähenemine.

IV kvartalis vähenes enamiku tegevusalade kogulisandväärtus. Kõige rohkem ehituses, hotellides ja restoranides ning finantstavahenduses (vastavalt -26%, -23% ja -21%). Lisandväärtus kasvas metsamajanduses, kalapüügis, mäetööstuses ning avalikus halduses ja riigikaitstes, kuid nende tegevusalade osatähtsus majanduse kogulisandväärtuses oli väike. Kogulisandväärtuse vähenemine aeglustus 10,7%-ni, mõjutatuna olulisel määral töötleva tööstuse lisandväärtuse vähenemisest. Kui veel III kvartalis vähenes töötleva tööstuse lisandväärtus 27%, siis IV kvartalis 14%. Töötleva tööstuse lisandväärtuse langustrendi aeglustumisele aitas kaasa selle tegevusala ekspordi mõningane kosumine. Samas on olukorra paranemise üheks põhjuseks ka 2008. aasta IV kvartali madalam võrdlusbaas.

Kaupade ja teenuste eksport vähenes IV kvartalis reaalarvestuses 8%, sh kaupade eksport 6% ja teenuste eksport 12%. Kõige rohkem langes eksport 2009. aasta I kvartalis, pärast seda on see järk-järgult paranenud. Enim mõjutas IV kvartalis kaupade eksporti elektrimasinate ja aparaatide, puidu ja puittoodete ning toiduainete ja jookide väljaveo vähenemine. Samas avaldas positiivset mõju ümbertöödeldud naftasaaduste ja kütuse väljaveo suurenemine.

SKP reaalkasv eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes, I kvartal 2006 – IV kvartal 2009

Täpsem teave:

Tõnu Mertsina
Talitusejuhataja
Rahvamajanduse arvepidamise talitus
Statistikaamet
Tel 625 9353

Detailsemad andmed on avaldatud statistika andmebaasis (<http://www.stat.ee/andmebaas>).